

Veilige Start 2.0

Er zijn als het moet voor ongeboren baby's en hun ouders.

Nieuwsbrief – februari 2023

Veilige Start...

biedt preventieve begeleiding aan aanstaande ouders bij wie, door LVB en een combinatie van problematiek, er grote zorgen zijn over veiligheid van het nog ongeboren kind.

Het hoofddoel is het realiseren en borgen van de 'goed genoeg' opvoedsituatie voor de baby.

Kwetsbare situatie

LVB

Voor meer informatie:

<https://www.williamschrikker.nl/gemeenten/veilige-start>

Onderzoek

Draagt Veilige Start bij aan een veilige opvoedomgeving voor het kind?

Draagt Veilige Start bij aan het welzijn van ouders?

Is Veilige Start effectiever dan een kindbeschermingsmaatregel?

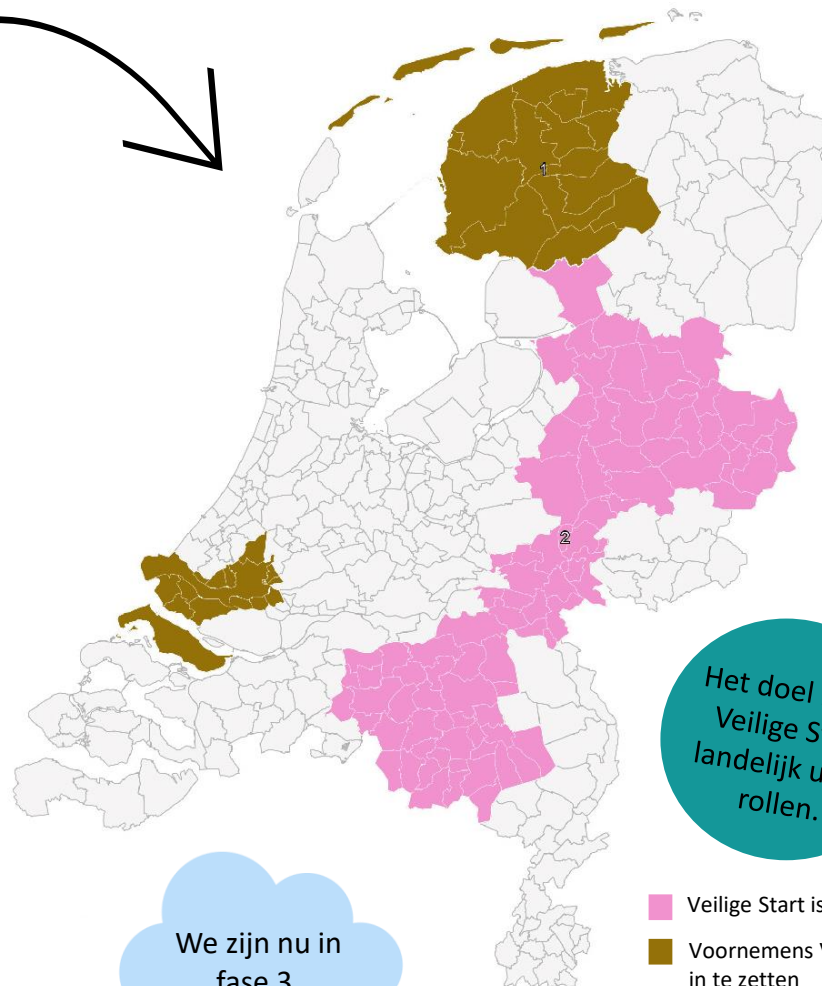
Deze vragen worden beantwoord middels een effectonderzoek.

In het **effectonderzoek** worden gezinnen die Veilige Start krijgen aangeboden en gezinnen die een kindbeschermingsmaatregel opgelegd hebben gekregen gevolgd totdat hun kindje twee jaar oud is.

De resultaten worden verwacht in mei 2025.

In welke jeugdzorgregio's is Veilige Start beschikbaar?

Landelijke uitrol

Het doel is om Veilige Start landelijk uit te rollen.

Doorontwikkeling Veilige Start 2.0

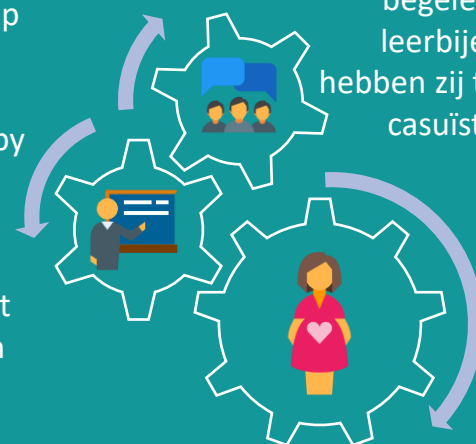
Fase 1: Input ophalen doorontwikkeling

Veilige Start 2.0

In Veilige Start wordt gewerkt met het **Plan Samen**. Vanuit erkenning en versteviging van het ouderschap wordt in partnerschap samengewerkt aan de 'goed genoeg opvoedsituatie'. De kernuitkomsten zijn **veilig** (de baby is veilig), **samen** (ouders voelen zich gesteund in het ouderschap en opvoederschap) en **toekomst** (ouders zijn gemotiveerd voor het voorzetten van het Plan Samen in de toekomst).

Fase 2: Praktijkgids 2.0

Gedurende een periode van 9 maanden, worden de werkers van Veilige Start *on the job* getraind in de nieuwe methodiek van Veilige Start. Terwijl de werkers gezinnen begeleiden, volgen zij leerbijeenkomsten en hebben zij tweewekelijkse casuïstiekbespreking.

Fase 3: Training jeugdzorgwerkers

Veilige Start 2.0

Er zijn als het moet voor ongeboren baby's.

Nieuwsbrief – februari 2023

“Ik ben bang dat mijn dochter ook uit huis geplaatst wordt”

Lees hier het ervaringsverhaal van Annelies. Annelies krijgt sinds kort hulp geboden vanuit Veilige Start. Ellen is vanuit Veilige Start betrokken bij het gezin van Annelies. In dit verhaal wordt de gezinssituatie van Annelies geschetst, waarna Annelies en Ellen vertellen over hun ervaringen met Veilige Start.

Het verhaal van Annelies...

Annelies (36 jaar) en haar partner Rob (21 jaar) zijn in **verwachting van een dochter**. Ze hebben elkaar leren kennen via de broer van Annelies en zijn nu vier jaar samen. De relatie tussen ouders kent zijn ups- en downs. Twee jaar terug is Rob vreemd gegaan met de beste vriendin van Annelies. Annelies heeft het hem vergeven, maar is soms nog wel wantrouwend. Annelies heeft nog een dochter uit een vorige relatie, zij heet Iris (5 jaar). Iris is uit huis geplaatst toen zij twee jaar oud was. Er zijn destijds verschillende hulpverleningstrajecten ingezet om een uithuisplaatsing te voorkomen. Ondanks de harde inzet van Annelies aan de verschillende hulpverleningstrajecten, lukte het Annelies onvoldoende om structuur en regelmaat te bieden aan Iris. Sindsdien woont Iris bij de zus van Annelies. Annelies ziet Iris eens in de 14 dagen.

Annelies en Rob wonen in een (te) klein huis. Door het hele huis liggen spullen en het is niet opgeruimd. Ouders hebben zelf moeite om dit te ordenen, ze hebben hulp ingeschakeld van de zus van Annelies.

Het sociale netwerk van Annelies en Rob is betrokken. Zij kunnen op hen steunen en weten ze te vinden als het nodig is. Ze willen dan ook graag verhuizen, om dichterbij hun sociaal netwerk te wonen. Ouders komen echter niet in aanmerking voor urgentie.

Rob werkt in ploegendiensten, Annelies werkt op dit moment niet. Het gezin kan moeilijk rondkomen van de inkomsten, maar gelukkig krijgen zij financiële steun uit het netwerk.

Er zijn **zorgen over de opvoedsituatie** van de nog ongeboren baby. Annelies heeft in haar eigen jeugd verschillende gebeurtenissen meegemaakt die voor haar erg traumatisch waren.

Naast dat haar ouders op jonge leeftijd zijn gescheiden, heeft Annelies veel onveiligheid gekend. Ze is geslagen en seksueel misbruikt door haar stiefvader. Ook was er sprake van criminaliteit binnen het gezin en liepen de spanningen vaak hoog op. Dit alles heeft ertoe geleid dat Annelies het lastig vindt om dingen uit handen te geven. Ze wil graag de touwtjes in handen hebben. Dit heeft eerder in de weg gestaan in de opvoeding van Iris. Annelies is bang dat haar kinderen hetzelfde overkomt en wil haar kinderen hiertegen beschermen. Soms is Annelies echter te “overbeschermend”.

Als gevolg van haar verleden heeft Annelies post-traumatische stress stoornis en een chronische depressie ontwikkeld. Ze heeft hiervoor behandeling gehad bij een psycholoog. Daarnaast heeft Annelies een vorm van ADHD. Annelies moet hiervoor eigenlijk zware medicatie slikken, maar doet dat op het moment niet. Door het eerdere gebruik van medicatie, was zij namelijk niet emotioneel beschikbaar voor Iris. Echter, doordat Annelies haar medicatie niet slikt, is zij erg chaotisch in haar hoofd, wat ook terug te zien is in bijvoorbeeld het huishouden. Ook heeft ze hierdoor moeite met het reguleren van haar emoties. Annelies kan fel en soms agressief reageren.

Door de eerdere ervaringen van Annelies met hulpverlening is zij wantrouwend richting de hulpverlening. Annelies is bang dat haar dochtertje ook uit huis geplaatst wordt.

Rob daarentegen heeft zoals hij zelf aangeeft “een rustige jeugd gehad”. De komst van de baby kwam echter onverwachts voor Rob. Hij heeft altijd al wel kinderen gewild, maar had er nog wel even mee willen wachten. Op de opvoedvaardigheden van Rob is nog weinig zicht.

Door de opeenstapeling aan risicofactoren en gebeurtenissen zijn de draaglast en draagkracht van het gezin uit balans. Dit maakt dat een Veilige Start traject wenselijk is, in het belang van het kind en ter voorkoming van een uithuisplaatsing.

**Wegens privacy zijn niet de echte namen gebruikt.*

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Expect Jeugd
Expertisecentrum
Partners voor Jeugd

William Schrikker
Jeugdbescherming
& Jeugdreclassering

Veilige Start 2.0

Er zijn als het moet voor ongeboren baby's.

Nieuwsbrief – februari 2023

Het verhaal van Ellen...

Veilige Start wordt ingezet met als doel het realiseren en borgen van een 'goed genoeg' opvoedsituatie. Ellen van Veilige Start gaat met ouders *en* hun netwerk aan de slag om een plan Samen te maken. Een plan gericht op de zwangerschap, de bevalling en op de toekomst.

Annelies blijft het spannend vinden om zich open en eerlijk op te stellen, omdat ze het idee heeft dat dit heeft geleid tot de uithuisplaatsing van Iris. Toch lukt het Ellen om een vertrouwensrelatie met Annelies en Rob op te bouwen, door te luisteren naar hun verhaal, en in plaats van hoop te geven, duidelijke verwachtingen te scheppen. Hierdoor weet iedereen goed waar hij/zij aan toe is, en wat de verwachtingen van elkaar zijn. Maar net zo belangrijk: hierdoor kan Ellen zich goed inleven in de situatie van Annelies en daardoor aansluiten bij Annelies haar behoeften.

Na de kennismaking met ouders en hun netwerk, is Ellen aan de slag gegaan om met ouders samen in kaart te brengen wat er al goed gaat en wat er nog moet gebeuren om een 'goed genoeg' opvoeding te bieden aan de nog ongeboren baby. Ellen vertelt: "Vanuit de nieuwe methodiek van Veilige Start wordt de *cirkeltechniek van het oplossingsgericht werken* gehanteerd om met elkaar overzicht te krijgen van wat goed gaat en wat er nog moet gebeuren. In de leerbijeenkomsten staan we stil bij het gebruik van deze techniek en zijn we aan het onderzoeken hoe we deze techniek passend kunnen maken voor de doelgroep van Veilige Start. "Opvallend is dat de cirkeltechniek binnen ieder gezin anders wordt ingezet. Bij Annelies en Rob zijn de fysieke cirkels en kaartjes met vaardigheden op papier niet nodig; zij kunnen mij goed vertellen wat al goed gaat en wat nog beter kan. Waar nodig vul ik aan. De cirkeltechniek gebruik ik in deze casus als een soort checklist; zo weet ik dat ik het over de juiste dingen heb met ouders", aldus Ellen.

Door de openheid van Annelies, is het ook mogelijk om na te denken over wat als het even niet lukt om voor de baby te zorgen. Annelies heeft hier samen met Ellen al een plan op bedacht.

Zoals Annelies zelf vertelt: "Vanaf volgende week ga ik mij mijn moeder inwonen. Mijn moeder kan goed inschatten hoe ik erbij zit en wanneer ik even een "error" heb. Als ik uiteindelijk toch niet voor het kindje kan zorgen, dan wil ik dat het kindje bij mijn moeder gaat wonen. Ik vind het dus ook belangrijk dat mijn kindje zich direct vanaf de geboorte al kan hechten aan mijn moeder".

Ellen vindt het van belang dat er zicht komt op de opvoedingsvaardigheden van ouders en wil hiervoor een vorm van opvoedondersteuning inzetten. Binnen de wekelijkse interne casuïstiekbespreking bespreekt Ellen met collega's welke vorm van hulpverlening passend zou zijn en hoe Ellen dit moet insteken richting ouders, om ondanks het wantrouwen van Annelies, dit traject toch te laten slagen. Ellen: "Ik ben nog zoekende in mijn positie vanuit het vrijwillig kader. Je wilt graag dat er een bepaalde hulpverleningsvorm wordt ingezet, maar dit kan je ouders niet opleggen. Dit soort dilemma's kan ik goed bespreken met mijn collega's binnen de casuïstiekbespreking".

Annelies werkt ook mee aan het onderzoek naar de effectiviteit van Veilige Start. Annelies heeft het met haar netwerk erover gehad of een deelname wel verstandig is. Maar na lang wikken en wegen heeft ze toch besloten om mee te doen. "Ik wil graag toekomstige zwangere moeders helpen, om te voorkomen dat zij hetzelfde overkomt als wat mij is overkomen in mijn eigen jeugd en met Iris", aldus Annelies.

Ondanks de harde inzet van ouders, hun netwerk en Ellen, is er toch een ondertoezichtstelling uitgesproken over de nog ongeboren baby van Annelies en Rob. Annelies en Rob balen hiervan, maar geven aan er alles aan te doen zodat de ondertoezichtstelling weer zo snel mogelijk wordt opgeheven. Ellen geeft hun kracht en motivatie.

**Wegens privacy zijn niet de echte namen gebruikt.*

Deze nieuwsbrief maakt onderdeel uit van het ZonMw-Project 'Safe Start', gefinancierd door ZonMw en uitgevoerd door Universiteit van Amsterdam in samenwerking met William Schrikker Stichting Jeugdbescherming & Jeugdreclassering, Expect Jeugd en gemeente Eindhoven.

Correspondentie: Annick Zijlstra (a.zijlstra@uva.nl)

